

Major pěch. Alois Votruba:

Útokové lávky.

Tímto pojednáním chci doplniti úvahy ve voj. odborných časopisech uveřejněné a návrhy, k nimž daly podnět útokové lávky. Většina těchto článků obsahovala návrhy různých typů lávek. Některé z nich podnítily diskusi, kde autoři podrobovali své návrhy vzájemné kritice.

Účelem mého pojednání není kritika jednotlivých typů lávek.

Chci jen zhodnotiti různé druhy lávek, a to lávek improvisovaných a lávek předepsaných.

V zájmu věci si přeji, aby se mně podařilo správně vyjádřiti, v jaké míře nám může býti každý z těchto druhů lávek užitečný při přechodu vodních překážek v boji.

Příprava přechodu vodních překážek za útoku použitím válečných mostových souprav (pontonů) vyžaduje příznivé komunikace a příznivého terénu ke skrytí pontonů a mnoho personálu k jich přesunu. Dále příprava a provedení přechodu na pontonech vyžaduje více času. Proto je nevýhodné a pro přechody přes užší vodní toky často nemožné používat pontonových souprav. Použijeme-li v těchto případech útokových lávek, zmenší se spotřeba válečného mostového materiálu, jehož soustředění a zastírání je vždy spojeno s obtížemi. Přechod převážením je účelný jen přes význačné toky. Ale i zde se mohou útokové lávky často dobře uplatnit. Překročuje-li se hlavní tok překážky s použitím válečného mostového materiálu, bude často třeba překonati vedlejší a užší rameno útokovými lávkami, které se k tomu, jsou-li pohyblivé a spolehlivé, velmi dobře hodí. V zimě, kdy přebrodění vodních překážek je pro nízkou teplotu nemožné, budeme v dotyku s nepřítelem při přecházení menších potoků odkázáni jen na útokové lávky.

Všeobecně nyní v době, kdy taktika a vývoj palebných prostředků nás nutí prováděti přechody přes řeky na široké frontě, nemůže býti pochybností o účelnosti útokových lávek. Jejich nutnost, důkladná znalost sestavování a obsluhování je pro ženijní a zákopnické čety již v míru nezbytná. Též pěchota musí zvykati přechodu po útokových lávkách častějším cvičením již v míru.

Dosud se k tomu účelu užívalo s různým úspěchem lávek improvisovaných. Tyto lávky lze sestavovati v mnoha typech. Všeobecně o použití těchto lávek rozhoduje výsledek provedení průzkumu vodních překážek k přechodu určených, při čemž rychlost proudu, tvary břehů, šířka překážek, přístup k nim a možnost opatření vhodného výpomocného materiálu v žádaném množství a čase, jsou věci nejdůležitější.

Improvisované lávky nejsou novinkami. Vznik improvisovaných lávek sahá do dob, kdy pevnosti byly obehnány vodními příkopy. Již tehdy, chtěli-li se útočníci dostat k hradbním zdem, musili improvisovati různé plovoucí lávky; vysunovali je přes vodní příkopy, pak po nich útočníci přecházeli nesouce žebříky, které pak přitiskli k hradbním zdem a po nich nepřátelské hradby zlézali. Některé typy se zachovaly až dosud beze změn, jiné válkami byly zlepšeny a některé nyní nazýváme „útokovými lávkami“.

Všeobecně dosud známé typy se stavějí na základě známého poměru mezi váhou dřeva a vody, který dává na vodě užitnou nosnost, a dále

podle poznatku, že se určité množství prken ležících na vodě největší plochou při krátkodobém a nepravidelném namáhání nepotápí tak snadno, jako totéž množství dříví hranolovitého nebo kulatinového. Stavební mechanika nemůže tento poměr zlepšiti.

Stavební mechanika může způsobit zlepšení jen v tom, že některé lávky lze sestaviti tak, aby na vodě lépe odolávaly proudu. Jiné zase lze sestaviti tak, že zakotveny na proudící vodě jsou zvedány proudem, který působí na zvlášť upravená prkna, položená v určitém úhlu skloněnou plochou proti proudu.

Tyto poznatky přiměly některé konstruktéry k sestavení nových improvizovaných typů lávek, jejichž popisy byly uveřejňovány postupně ve VTZ. Většina z nich nejsou novinkami.

Jsou to kopie starých, dávno již známých lávek. Jeden z nových typů lávek vzbudil diskusi (dosti živou) ve VTZ. Je to typ improvizované lávky, sestavené na principu skloněných prken položených proti proudu, navrhovaný šrtm. Hovádem. Tato lávka má některé výhody a také nevýhody. Je sice lehčí než jiné, ale při spouštění na vodu vyžaduje obtížné manipulace, mnoha lan a personálu. Proto se ji může použít jako lávky útokové jen v některých případech.

Všeobecně lze o těchto typech říci, že mají-li býti na vodě přiměřeně únosné, musí býti sestaveny z množství dříví, které je vlastním činitelem únosnosti na vodě. O lávkách systému „Hovád“ lze říci: čím větší proud, tím větší únosnost, ovšem tím i větší manipulace při vysouvání na vodu a větší potřeba lan a personálu k obsluze lan. Z toho vysvitá, že získaná na jedné straně výhoda využití proudu k získání únosnosti má v zápětí nevýhody ve ztížené manipulaci, větší potřebě lan i personálu na straně druhé. Proto i tyto typy mají omezené hranice co do jejich použití jako lávek útokových.

Dosavadní praxe s improvizacemi dokazuje, že užití jich závisí na četných okolnostech a má určité meze, které určují jejich spolehlivost. Všeobecné nevýhody improvizovaných lávek jsou:

a) Improvizované lávky sestavené tak, aby byly na vodě dobře únosné (asi 60 kg na délkový metr lávky), vyžadují pro transport k vodní překážce na každých 80 cm lávky 2 muže k nesení (40 kg na muže). Počítáme-li lávku 3.50 m širokou a 50 m dlouhou, je při transportu soustředěno přibližně na ploše 175—200 m² 124 mužů. Z toho 110 k nesení lávky a 14 lancovníků. Nutno říci, že transport lávek k vodní překážce obstarávají zákopníci (ženisté), doplnění mužstvem zálohy přecházejícího útvaru. Po odpočítání zákopníků (četa na jednu lávku) vidíme, že přecházející pluk musí dodat k nesení každé lávky přibližně 75 mužů. Dále hrozí vzhledem k velké váze připadající při nesení na každého jednotlivce (40 k), že bude-li během přisunu vyřadeno několik jednotlivců, nebude možno lávku k překážce donést. V poslední době někteří velitelé, kterým jde o to, aby dosáhli při přisunu a vysunutí improvizovaných lávek nejkratšího času, sestavují typy lehčí. Tyto lávky jsou však zase na vodě málo únosné.

Při přecházení mužstva po lávce se často stává, že přecházející upadnou nebo se na sebe natlačí, čímž nastane přetížení na jednom místě. Je-li lávka málo únosná, počne se potápět a tím nastane na lávce zmatek a nepořádek. Jednotky, které mají ještě přecházeti a jsou toho svědky, ztratí pak k lávce důvěru.

Proto je důležité a nutné vždy dbáti, aby lávky byly na vodě dostatečně únosné.

Lávky, po nichž mohou přecházeti jednotlivci na 10 m za sebou, nejsou vhodné pro přechod k útoku. Přechod po nich vyžaduje mnoho času. Takové typy nelze zvátí útokovými.

b) Improvisované lávky, mají-li býti únosné, vyžadují velmi mnoho materiálu, který se často nedá ani opatřit. Příklad: na lávku 50 m dlouhou potřebujeme 140 fošen 3,5—4 m dlouhých. Uvážíme-li, že pro prapor musíme mít minimálně dvě lávky, dovedeme si i představit potřebu materiálu pro pluk a pod. Tolik vhodného výpomocného materiálu se nedá opatřit v každém případě a včas.

c) Zkrácená presenční služba nedovolí naučit zákopníky a ženisty sestavovati tolik typů improvisovaných lávek, kolik by jich bylo třeba v případě, že by armáda byla odkázána jen na improvisace.

d) Jako další nevýhodu improvisací nutno uvést, že u toků bystře proudících nelze jich použítí. Výjimkou jsou některé lávky, ovšem za podmínek a také případně nevýhod, uvedených v posudku lávky „Hovád“

Po uvážení všeho, co tu řečeno, přijdeme k poznatku, že podceňování obtíží, které se mohou při používání improvisací vyskytnout, může vésti k nesprávnému optimismu, který může mít škodlivý vliv na pohotovost pěchoty a ohrozit její úspěch.

Jednu výhodu nelze improvisacím upřít, a to: že jsou levné, hlavně v době války.

Máme-li posoudit, které lávky jsou vhodné jako útokové, musíme: s taktického hlediska ujasnit si pojem názvu útoková lávka, s technického hlediska dáti splnitelné podmínky, které se od útokové lávky požadují.

Co se od útokové lávky žádá, nebylo dosud přesně řečeno.

Všeobecně nutno uvážít, že konstrukce útokových lávek musí býti velmi jednoduchá, lehká a střílbou pěchoty málo zranitelná. Jednoduchá proto, aby sestavení lávky bylo proveditelné též za nepříznivých okolností v noci, v mlze (i umělé) a v palbě.

Čím lehčí je konstrukce, tím snadnější je přesun stavebního materiálu nebo hotových již článků. Nahromadění většího počtu lidí u lávky při vyrazení z vyčkávacího místa při zřizování lávky nemůžeme se vyhnouti, ale i tu nutno dbáti, aby počet lidí byl co nejmenší. Lehká konstrukce zmenšuje tuto nevýhodu aspoň tím, že činí lávku pohyblivější. Lehkost konstrukce lávky nesmí ovšem býti na újmu únosnosti.

Dále jest nutno, aby lávky byly k dispozici ihned, kdy je jich potřebí, a to lávky takové, kterých lze úspěšně použít na proudících i neproudících vodních překážkách.

Na základě této úvahy a dosud získaných zkušeností lze dáti podmínky pro útokové lávky takto:

Podmínky taktické: útokovou lávkou lze nazvati tu, která je pěchotě stále k dispozici (možnost překvapení),

kterou lze rychle a úspěšně vysunouti na vodu i pod nepřátelskou pěchotní palbou,

po níž lze útočící pěchotě bezpečně přejíti v nejkratší době.

Podmínky technické: při přísunu lávky k vodní překážce smí připadnouti na jednoho muže k nesení maximálně 20 kg (je-li jeden vyrađen, může druhý nésti 40 kg);

potřeba sil k přísunu co nejmenší na každých 2.5 m lávky 2 muži; únosnost na vodě 100 kg na každý metr délky (při přechodu muž za mužem v plné výzbroji na vzdálenost 1 metru); snadná manipulace při vysunování; snadné sestavování; stavební materiál normalisovaný (soběstačnost a pohotovost); útokové lávky musí býti z materiálu, z kterého lze snadno a rychle sestaviti též menší plavidla, jichž se použije k převážení pěchoty v případě, že terén okolo vodní překážky nedovolí manipulovati s útokovými lávkami, nebo přísun celých lávek k vodní překážce, nebo též k převozu materiálu (kulometových kar, střeliva a pod.).

Těmto podmínkám nemůže vyhověti žádná improvisace, ani improvisace sestavené z prken, které byly dosud uznávány za nejlepší a jež mimo typy vpředu uvedené uvádím ještě dodatečně, a to: lávka z nůžkovitě sestavených fošen a lávka s jármý sestavenými z fošen čochovitě spojených.

Proto zůstanou všechny improvisace stále jen náhražkami útokových lávek.

Anglická, americká a ruská armáda řešila tuto věc systematisováním mostní výzbroje. Mostní výzbroj anglické armády záleží v plovácích plněných korkem anebo kapokem. Americká armáda má něco podobného.

Lávky jsou naloženy na speciálních vozech s věšáky, na které se plaváky zavěšují. Ostatní materiál je uložen uvnitř vozů. Každý vůz veze 20 metrů lávky. Ruská armáda zavedla gumové pneumatické pytle, podobné těm, kterými bylo dříve vyzbrojeno rakouské jezdeckvo.

Z různých důvodů nelze naší armádě doporučiti ani jeden z těchto typů.

Při uvážení technických pokroků je zavedení stále lehké mostní výzbroje v naší armádě akutní a je nutno je řešiti. Dále zkrácení pres. služby nedovolí zabývatí se výcvikem v sestavování mnoha typů improvisací.

Zavedením lehké lávkové výzbroje u zákopnických čet soustředil by se výcvik jen na tuto výzbroj a snad ještě na dva typy nejlepších improvisací, které by i nadále zůstaly jen náhražkou lávek útokových.

Pěchota u nás a v cizině.

B.:

Pěchota při útoku v posledních 200 metrech.

Nejdůležitější mezi problémy, nevyřešenými ve světové válce, je otázka, jaké zbraně je třeba dát pěchotě a jakých způsobů je třeba užít, aby pěchota v útoku jen se svými prostředky a s nejmenšími ztrátami překonala ty poslední metry před ztečí, z nichž nepřátelská palba činí skutečné pásmo smrti. Před moderními samočinnými zbraněmi nepostačí početní převaha k zdolání obráncova odporu, nepomohly ani různé způsoby manévru, přesná souhra dělostřelectva s pěchotou a doplňování a rozmnožování zbraní pěchoty. Jistou podporu přinesly tanky, jichž však nelze všude užít, takže k překonání oněch posledních desítek metrů zůstala pěchota zpravidla osamocena. Podle autora*) bylo to zaviněno podceňováním průbojné síly pěchoty, překotně byly

*) Viz mj. B. Frenguelli v RMI roč. 1933, čís. 12. Tato práce byla poctěna cenou v soutěži ministerstva války r. 1933.